

Олег ПОШЕДІН
*Національна академія державного управління
при Президентіві України*

АДАПТАЦІЯ НАТО ДО СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ ТА МЕХАНІЗМИ СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ З ОРГАНІЗАЦІЄЮ ПІВНІЧНОАТЛАНТИЧНОГО ДОГОВОРУ

Характеризуються зміни, які відбуваються в НАТО у відповідь на виклики сучасності. Сьогодні НАТО як ключовий елемент європейської та євроатлантичної безпеки, адаптується до змін у сучасному безпековому середовищі шляхом підвищення спроможності реагувати на будь-які загрози. На зміни в альянсі найбільше вплинула російська агресія проти України, а також події на Близькому Сході і в Північній Африці. Основна увага приділяється Силам реагування НАТО, кібербезпеці та розвідці. В умовах, коли Росія порушила міжнародне право, Україні необхідно шукати зовнішні механізми, які гарантуватимуть її суверенітет і незалежність. Наголошується, що членство в НАТО є єдиною надійною гарантією суверенітету і територіальної цілісності України. Уже сьогодні співробітництво з НАТО допомагає забезпечувати воєнну і зовнішньополітичну безпеку України.

Ключові слова: Організація Північноатлантичного договору, механізми співробітництва України з НАТО, нейтральний статус, суверенітет.

Анексія Російською Федерацією (РФ) Криму, активізація підривної діяльності проти нашої держави, розв'язання війни на Сході України, посилення інформаційно-психологічного тиску на Україну з метою дестабілізації соціально-політичної ситуації – усе це актуалізувало питання національної безпеки нашої держави. В умовах, коли РФ порушила базові міжнародно-правові принципи, закріплені в Статуті ООН і Гельсінському заключному акті, а провідні безпекові міжнародні організації, членом яких є Україна, виявили неспроможність стати на заваді агресивним діям Росії, Україні необхідно шукати інші зовнішні механізми, які гарантуватимуть її суверенітет і незалежність. Адже, незважаючи на успіхи у реформуванні Збройних сил України і всього сектору безпеки й оборони, нашій державі складно протистояти Росії в прямому збройному протистоянні. Таким зовнішньополітичним механізмом може стати членство в НАТО – організації, яка є найбільш успішним оборонним союзом сучасності.

Проблематику НАТО досить часто розглядають учені, політики і дипломати у контексті дослідження національної безпеки [7; 10]. Напрями зміцнення національної безпеки (у тому числі шляхом європейської та євроатлантичної інтеграції) та визначення зовнішньополітичних пріоритетів України в умовах російської агресії аналізували у своїх публікаціях О. Шамшур, М. Капітоненко [11; 12]. Перспективи розвитку співробітництва України з НАТО також були предметом окремого розгляду дослідників [8]. В. Корнілова та С. Речич окремо досліджували цивільні і воєнно-політичні аспекти співробітництва України з Альянсом [3; 6]. Органи державної влади, судової та правоохоронної системи як провідні учасники процесу європейської та євроатлантичної інтеграції вивчав В. Бесчасний [9]. Безпосередньо НАТО також була об'єктом досліджень українських науковців. Вивчалися міжнародно-правові аспекти миротворчих операцій НАТО в Південно-Східній Європі [1] та особливості реалізації сучасної Стратегічної концепції Альянсу [4].

Водночас варто зазначити, що з проголошенням Україною позаблокового статусу у 2010 р. тематика НАТО фактично перебувала поза увагою українських дослідників. Зміни в міжнародному безпековому середовищі зумовили суттєву

трансформацію Альянсу, яку варто досліджувати з метою донесення до українського суспільства значення тієї ролі, яку НАТО відіграє в системі євроатлантичної безпеки. Крім того, в умовах постійної військової загрози з боку РФ співробітництво з НАТО є одним із механізмів забезпечення національної безпеки України.

Метою статті є характеристика змін, які відбуваються в НАТО у відповідь на сучасні виклики, та визначення перспектив співробітництва України з Альянсом.

Сьогодні НАТО як ключовий елемент європейської та євроатлантичної безпеки адаптується до змін у сучасному безпековому середовищі. На зміни в Альянсі найбільше вплинула російська агресія проти України, а також події на Близькому Сході і в Північній Африці. Наочною демонстрацією того, як на НАТО вплинули зазначені події, є обсяг щорічних звітів Генерального секретаря НАТО. Якщо звіт за 2014 р. нараховував лише двадцять чотири сторінки, то всі наступні звіти за обсягом значно перевищують його і коливаються від ста двадцяти до ста тридцяти шести сторінок [23 – 26].

Підвалини сучасної адаптації НАТО заклав саміт в Уельсі 2014 р. На саміті главами держав та урядів, які брали участь у засіданні, затвердили план НАТО щодо забезпечення готовності. Цей план є відповіддю Альянсу на зміни в безпековому середовищі і містить заходи, необхідні для того, щоб НАТО могла повною мірою розв'язувати проблеми безпеки, з якими він може зіткнутися [27]. Зрозуміло, що всі напрями адаптації є важливими. Основну увагу ми сконцентрували на Силах реагування НАТО, кібербезпеці та розвідці.

Сили реагування НАТО створені у 2002 р., але тільки після російської агресії проти України вони почали перетворюватися на повноцінні багатонаціональні сили, здатні оперативно реагувати на весь спектр викликів безпеці. У 2014 р. на саміті в Уельсі вирішено підвищити оперативність Сил реагування НАТО та створити в їх складі Об'єднані оперативно-тактичні сили дуже високої готовності [27]. Із цього часу Сили реагування НАТО зросли з 13 000 до майже 40 000 особового складу. Об'єднані оперативно-тактичні сили дуже високої готовності нараховують 5 000 осіб [24], основою у 2019 р. була німецька 9-та Панцерлербригада. Нідерланди і Норвегія надавали підтримку німецькому контингенту за допомогою авіаційних та механізованих підрозділів [16]. Загальне командування Силами реагування НАТО здійснює Верховний головнокомандувач об'єднаних збройних сил НАТО в Європі. Рішення ж щодо застосування Сил реагування НАТО приймає Північноатлантична рада – найвищий політичний орган НАТО.

Питання кіберзахисту уперше на офіційному рівні в НАТО почали обговорювати ще на Празькому саміті 2002 р. Перша ж політика з кіберзахисту з'явилася в Альянсі лише у 2008 р. На саміті в Уельсі у вересні 2014 р. союзники схвалили нову політику кіберзахисту і затвердили відповідний план дій. Зокрема, зазначено, що кібернапади можуть досягати такого рівня, який загрожуватиме національному та євроатлантичному процвітання, безпеці і стабільності. Їх вплив може бути таким само руйнівним для сучасних суспільств, як і звичайні збройні напади. Кіберзахист визнано частиною основного завдання НАТО в забезпеченні колективної оборони. Рішення про застосування статті 5 унаслідок кібернападу буде приймати Північноатлантична рада на індивідуальній основі в кожному конкретному випадку [27].

На саміті в Брюсселі у 2018 р. лідери країн-членів Альянсу домовилися створити новий центр операцій у сфері кіберпростору як частину посиленої командної структури НАТО. Центр забезпечить ситуаційну обізнаність та координацію операційної діяльності НАТО в кіберпросторі. Союзники також погодилися, що НАТО може використовувати національні кібернетичні можливості для своїх місій та операцій [13]. Сьогодні триває робота з перетворення кіберпростору на сферу операцій НАТО, у тому числі за допомогою

навчальної підготовки та навчань. Під час навчань фахівці з кіберзахисту з усього Альянсу перевіряються на здатність захистити мережі НАТО і окремих країн. Метою подібних навчань є удосконалення координації і співпраці між НАТО і членами Альянсу, посилення здатності захищати кіберпростір Альянсу і проводити в ньому відповідні операції [14].

Кіберзахист є важливою галуззю співпраці НАТО з ЄС. Співробітники НАТО і ЄС все активніше проводять спільні навчання, що містять елементи кіберзахисту. Після того як у 2016 р. керівники НАТО і ЄС підписали спільну декларацію, обидві організації обмінюються детальними даними про свої підходи до врегулювання кризових ситуацій у кіберпросторі [26].

Об'єднана розвідка, спостереження та рекогноситування виконує стратегічно важливу функцію, забезпечуючи наявність належної інформації і розвідувальних даних, щоб у такий спосіб військове і цивільне керівництво мало повну картину ситуації для ухвалення рішень.

У короткотерміновій перспективі зусилля у сфері об'єднаної розвідки, спостереження та рекогноситування зосереджено на тому, щоб краще поєднати наявні ресурси й оптимізувати обмін інформацією, на повну силу використавши систему наземного спостереження Альянсу, внутрішні ресурси НАТО, а також удосконалити об'єднану розвідку, спостереження та рекогноситування як на рівні НАТО, так і в окремих державах-членах. Система наземного спостереження Альянсу складається з безпілотних літаків Глобальний яструб (Global Hawk). Ця програма є показовим прикладом вагомості трансатлантичного співробітництва, адже участь у ній беруть 15 держав-членів Альянсу, а саме: Болгарія, Чеська Республіка, Данія, Естонія, Німеччина, Італія, Латвія, Литва, Люксембург, Норвегія, Польща, Румунія, Словаччина, Словенія і США [25].

Система наземного спостереження Альянсу стане першою системою розвідки, спостереження і рекогноситування у власності і використанні НАТО. Забезпечуючи здатність вести спостереження і контролювати все, що відбувається на землі, ця система надасть Альянсу і його членам всеохопну обізнаність із ситуацією на землі. Система наземного спостереження Альянсу забезпечуватиме спостереження за великими ділянками території за допомогою дистанційно керованих літаків, здатних діяти на значній відстані за будь-яких погодних умов і будь-якого освітлення. За допомогою найсучасніших радіолокаційних датчиків система наземного спостереження Альянсу буде в змозі виявляти і постійно відстежувати будь-які рухомі об'єкти та забезпечувати радіолокаційну зйомку ділянок, що становлять інтерес, як на землі, так і на морі, доповнюючи потенціал системи дальнього радіолокаційного виявлення й управління (АВАКС) НАТО.

Флот літаків АВАКС забезпечує командування й управління в повітрі, повітряне й морське спостереження, а також управління бойовим простором. Хоча флот літаків АВАКС НАТО несе службу понад тридцять п'ять років, він неодноразово підлягав модернізації, залишаючись передовим за технічним оснащенням відповідно до сучасних вимог. Сьогодні літаки АВАКС зазнають модернізації, яка покликана поліпшити механізми виявлення й обміну інформацією. Здійснюється заміна аналогового обладнання, забезпечуючи відповідність нормам у галузі контролю повітряного руху й умовам польотів, що розширить доступ літаків системи АВАКС до міжнародного повітряного простору.

У 2017 р. у штаб-квартирі НАТО в Брюсселі створюється нове Об'єднане управління розвідки і безпеки, завданням якого є надання точного аналізу розвідувальних даних у режимі реального часу керівництву Альянсу з метою прискорення процесу ухвалення рішень. У новому Управлінні працюють цивільні й військові аналітики. Відколи створено управління, обсяг розвідувальної інформації НАТО збільшився більш ніж на 40 %, а відділ аналізу гібридних загроз

і відділення розвідки з питань тероризму сприяли вдосконаленню здатності відстежувати й аналізувати гібридні загрози та терористичну діяльність [25].

Серед інших напрямів адаптації слід згадати розгортання чотирьох багатонаціональних бойових групи на території Естонії, Латвії, Литви і Польщі під проводом Великої Британії, Канади, Німеччини і США, реформування військової командної структури Альянсу, створення багатонаціонального регіонального командування сил спеціальних операцій. Перед обличчям новітніх викликів безпеки в Чорноморському регіоні збільшено присутність НАТО на південно-східному кордоні Альянсу (розгортання багатонаціональної навчальної бригади, а також збільшення присутності в Чорноморському регіоні військово-повітряних і військово-морських сил). НАТО також узгодила пакет заходів із поліпшення інформованості про ситуацію в Чорноморському регіоні й вирішила посилити підтримку Грузії та України в таких галузях, як: підготовка військово-морських сил і берегової охорони, портові візити, навчання та обмін інформацією [19].

НАТО є найуспішнішою і найпотужнішою організацією колективної оборони сучасності. Згідно з дослідженням інституту Брукінгса, за минулі п'ять століть існувало шістьдесят три великих альянси, з яких лише десять проіснували понад сорок років [22]. У 2019 р. НАТО відсвяткувало сімдесят років з моменту створення і впевнено дивиться в майбутнє. Крім того, унікальність НАТО полягає в тому, що це не простий оборонний союз, а повноцінна міжнародна організація, яка передбачає військово-політичну інтеграцію своїх членів.

Говорячи про перспективи співробітництва України з НАТО, варто наголосити на такому. На саміті Альянсу у Варшаві у 2016 р. зазначено, що з 2014 р. масштаби співпраці НАТО з Україною на політичному рівні є безпрецедентними. Для співпраці використовуються такі механізми, як: Річна національна програма, Процес планування та огляду сил, Комплексний пакет допомоги (КПД) [17]. До КПД, крім програм з нарощування потенціалу та консультативної підтримки, входить низка трастових фондів. Наприклад, Цільовий фонд у галузі командування, управління, комунікацій і комп'ютеризації (С4) має на меті допомогти Україні реорганізувати й модернізувати структури Збройних сил України (ЗСУ) і потенціал у галузі командування, управління, комунікацій і комп'ютеризації. Як результат, підрозділи ЗСУ набувають оперативної сумісності з силами НАТО і можуть брати участь у навчаннях і операціях під проводом Альянсу, підвищуючи в такий спосіб власну боєготовність. Провідними країнами в рамках проекту є Канада, Німеччина і Велика Британія. Агенція НАТО з питань зв'язку та інформації виступає в ролі виконавчої структури.

Трастовий фонд з медичної реабілітації допомагає пораненим військовослужбовцям отримувати необхідне лікування, а також надає медичним реабілітаційним установам України сучасне обладнання. Цей фонд спрямований також на те, аби в Україні запрацювала стабільна система медичної реабілітації, яка б забезпечила тривале лікування. Починаючи з 2018 р. у межах фонду надається допомога щодо розробки навчальних програм, які були б визнані на міжнародному рівні, для підготовки таких фахівців, як протезист-ортопед і технік-ортопед, офіційно визнаних в Україні як професійні кваліфікації у 2016 р. Цільовий фонд кіберзахисту надає обладнання для підвищення стійкості України до кібератак, а фонд у галузі матеріально-технічного забезпечення і стандартизації підтримував поточну реформу системи матеріально-технічного забезпечення й стандартизації у ЗСУ, а також інших військових формуваннях [20].

Допомога НАТО та окремих країн Альянсу реалізується й шляхом практичної підготовки підрозділів та особового складу ЗСУ. Через таку підготовку з 2014 р. пройшли майже 20 тис. військовослужбовців ЗСУ. До кінця 2018 р. за стандартами НАТО підготовлено 13 батальйонних тактичних груп, а з 2019 р. започатковано підготовку бригад у повному складі [2].

Отже, співробітництво України з НАТО має інтенсивний характер і сприяє забезпеченню національної безпеки України. Водночас тільки повноправне членство в Альянсі може гарантувати воєнну безпеку.

Варто нагадати, що рішення в Альянсі ухвалюються консенсусом. Навіть одна країна може заблокувати вступ нашої країни в НАТО. Варто пригадати історію зі вступом в Альянс Республіки Північна Македонія, яка тривала більше ніж десять років через блокування відповідного рішення Грецією. На жаль, такі країни НАТО, як Німеччина і Франція тривалий час виступають проти членства України в Альянсі. Колишній президент Франції Н. Саркозі на симпозіумі «Франція, європейська безпека і НАТО у XXI сторіччі» у березні 2009 р. зазначив, що на саміті Альянсу в Бухаресті у 2008 р. Франція й Німеччина сказали «ні» прискоренню вступу України та Грузії в Альянс, незважаючи на підтримку такого рішення з боку США [21]. Російська агресія ще далі відсунула перспективи членства України в НАТО. До анексії Криму і розв'язання Росією війни на сході України небажання надавати Україні навіть перспективи членства в НАТО окремими країнами-членами можна було пояснити небажанням псувати стосунки з РФ. У сучасних умовах це означатиме пряму конфронтацію з нею. Мало ймовірно, що всі члени НАТО спроможні на такий виклик у своїй зовнішній політиці. У лютому 2015 р., перед візитом в Україну, президент Франції Ф. Олланд чітко наголосив, що Франція виступає проти членства України в Альянсі [5]. Навіть звичайна заява про необхідність проведення в майбутньому референдуму щодо членства України в НАТО викликала хвилю стурбованості у представників німецького уряду [15]. Необхідно визнати, що подібні підходи політиків підтримують окремі науковці. Так, напередодні сімдесятої річниці з дати заснування НАТО авторитетне американське видання «Форін афферс» надрукувало статтю професора міжнародних відносин Джорджтаунського університету Чарльза Купчана, який, пишучи про перспективи розширення Альянсу, наголошує, що після інтеграції Балкан НАТО має зачинити свої двері. На його погляд, розширення на схід і надання членства Грузії та Україні, як це обіцяно на саміті НАТО 2008 р., може призвести до відкритого конфлікту з Росією [18].

Нині НАТО успішно адаптується до змін у сучасному безпековому середовищі, являючи собою ключовий елемент європейської та євроатлантичної безпеки. Співробітництво з НАТО вже сьогодні сприяє реалізації державної політики національної безпеки й оборони та допомагає забезпечувати воєнну й зовнішньополітичну безпеку України. Водночас, зважаючи на те що всі рішення в НАТО ухвалюються консенсусом, членство України в Альянсі є досить віддаленою перспективою. За таких умов в Україні можна почути думки про необхідність оголошення Україною нейтрального статусу. Тут варто нагадати, що позаблоковий статус не врятував Україну від російської агресії. Не зробить це і нейтральний статус. Усі розмови про нейтралітет, неможливість вступу України в НАТО є нічим іншим, як маніпуляціями, визнанням української території зоною впливу РФ (саме ця країна прагне зупинки євроатлантичного поступу України), потуранням агресору та перекресленням прагнень України стати дійсно суверенною країною і назавжди позбутися російського диктату. Нагадаємо, що нейтралітет Молдови закріплений у конституції країни з 1994 р., однак це не допомогло Молдові відновити свою територіальну цілісність і змусити РФ вивести свої війська і озброєння з Придністров'я.

В умовах, що склалися, Україні необхідно максимально використовувати всі наявні механізми співробітництва з НАТО і, незважаючи на перепони, рухатися до визначеної мети – повноправного членства в Альянсі. Ситуація в майбутньому може змінитися, і Україна повинна бути готовою до членства в НАТО. Прикладом є надання томосу, який офіційно затверджує канонічний автокефальний статус

Православної церкви України. Ще на початку 2018 р. ця подія для багатьох громадян України здавалася малоімовірною. Те саме може статися з НАТО. Сьогодні ж особливу увагу варто приділити Річній національній програмі під егідою Комісії Україна – НАТО. Річна національна програма передбачає реформування сектору безпеки й оборони України відповідно до стандартів і рекомендацій Альянсу. За змістом вона збігається з Планом дій щодо членства в НАТО. Крім того, Річна національна програма сприяє демократизації України. Тут вимоги Альянсу повністю збігаються з вимогами ЄС. Отже, за виконання Річної національної програми відповідає весь Кабінет Міністрів України, а не тільки міністерство оборони, як багато хто вважає в Україні. У НАТО вступає вся країна, а не тільки ЗСУ. Практичні аспекти удосконалення існуючих механізмів співробітництва України з НАТО, перетворення Річної національної програми на справжній двигун євроатлантичної інтеграції України і повинні стати предметом досліджень українських науковців.

Список використаних джерел

1. Білоцький С. Д. Миротворчі операції НАТО в Південно-Східній Європі: міжнародно-правовий аспект : монографія / С. Д. Білоцький ; за наук. ред. О. В. Задорожного. – Київ : Промінь, 2010. – 269 с.
2. За будь-яких обставин взаємини України з НАТО не будуть політичною «розмінною монетою», 18.04.2019 : [інтерв'ю з головою Місії України при НАТО В. Пристайко / записав Д. Шкурко] // Укрінформ : [вебсайт]. – Режим доступу : <https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/2683526-vadim-pristajko-glava-misii-ukraini-pri-nato.html?fbclid=IwAR2wR8zBvyE5x2U3b2U9Ug7OwOshsH74Vubrt5LldqRBXw3h8kzNVhdofI> (дата звернення 11.02.2019).
3. Корнілова В. В. Розвиток взаємин Україна – НАТО: цивільний аспект співробітництва : автореф. дис. ... канд. іст. наук : 07.00.02 / Корнілова Владислава Володимирівна ; Київ. славіст. ун-т. – Київ, 2010. – 20 с.
4. Навроцький В. Б. Особливості реалізації сучасної стратегічної концепції НАТО : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.04 / Навроцький Володимир Богданович ; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. – Львів, 2011. – 20 с.
5. Олланд перед визитом в Київ: «Франція против вступлення України в НАТО», 05. 02. 2015 // BBC : [вебсайт]. – Режим доступу : http://www.bbc.com/ukrainian/ukraine_in_russian/2015/02/150205_ru_s_hollande_merkel_update (дата звернення 11.02.2019).
6. Речич С. Л. Воєнно-політичне співробітництво Збройних Сил України з НАТО (1991 – 2009 рр.) : автореф. дис. ... канд. іст. наук : 20.02.22 / Речич Сергій Леонідович ; Нац. ун-т оборони України. – Київ, 2012. – 18 с.
7. Тютюнник В. Національна безпека України: проблеми пошуку її гарантів / Тютюнник Вадим. – Режим доступу : <https://cacds.org.ua/?p=2082> (дата звернення 11.02.2019).
8. Україна – НАТО: Сучасний стан відносин та перспективи розвитку : монографія / О. С. Власюк [та ін.] ; Рада нац. безпеки і оборони України, Нац. ін-т проблем міжнар. безпеки. – Київ : Фоліант, 2008. – 352 с.
9. Україна і НАТО: органи державної влади, судової та правоохоронної системи як провідні учасники процесу європейської та євроатлантичної інтеграції : монографія / В. М. Бесчасний [та ін.]. – Київ : Четверта хвиля, 2008. – 168 с.
10. Умланд А. Шість сценаріїв майбутнього України, 28.06.2017 / Андреас Умланд // Новое время. – Режим доступу : <https://nv.ua/ukr/opinion/shest-vneshnepoliticheskikh-stsenarijev-budushchego-ukrainy-1393068.html> (дата звернення 11.02.2019).
11. Шамшур О. Незручні думки на тему зовнішньої політики / О. Шамшур, М. Капітоненко // Дзеркало тижня. – 2014. – № 22. – Режим доступу : <https://dt.ua/international/nezruchni-dumki-na-temu-zovnishnoyi-politiki-.html> (дата звернення 11.02.2019).
12. Шамшур О. У пошуках втраченого часу: проблема вибору стратегії безпеки України / Шамшур О., Капітоненко, М. // Дзеркало тижня. – 2014. – № 40. – Режим доступу : <https://>

Public administration mechanisms

dt.ua/international/u-poshukah-vtrachenogo-chasu-problema-viboru-strategiyi-bezpeki-ukrayini_.html (дата звернення 11.02.2019).

13. *Brussels Summit Declaration*. Retrieved 11.07.2018 from https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_156624.htm?selectedLocale=uk.

14. *Cyber Coalition helps prepare NATO for today's threats*. Retrieved 27.11.2018 from https://www.nato.int/cps/en/natohq/news_160898.htm?selectedLocale=en.

15. Donahue, P., Delfs, A., & Arkhipov, I. (2014). *Merkel Said to Reject Ukraine NATO Bid as Rousing Tension*. Retrieved 24.11.2014 from <https://www.bloomberg.com/news/articles/2014-11-26/merkel-said-to-reject-ukraine-s-nato-bid-over-russian-tensions>.

16. *Germany steps up to lead NATO high readiness force*. Retrieved 01.01.2019 from https://www.nato.int/cps/uk/natohq/news_161796.htm?selectedLocale=en.

17. *Joint statement of the NATO-Ukraine Commission at the level of Heads of State and Government*. Retrieved 09.07.2016 from https://www.nato.int/cps/uk/natohq/official_texts_133173.htm?selectedLocale=en.

18. Kupchan, C. (2019, March 20). NATO Is Thriving in Spite of Trump. *Foreign Affairs*, 98(2). Retrieved from <https://www.foreignaffairs.com/articles/2019-03-20/nato-thriving-spite-trump>.

19. *Press conference by NATO Secretary General Jens Stoltenberg following the first meeting of the North Atlantic Council in Foreign Ministers' session*. Retrieved 04.04.2019 from https://www.nato.int/cps/en/natohq/opinions_165234.htm?selectedLocale=en.

20. *Relations with Ukraine*. Retrieved from https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_37750.htm?selectedLocale=en.

21. Sarkozy, N. (2009, March 11). *Closing speech at the Conference on «France, European Defence and NATO in the Twenty-first Century»*. Retrieved from <http://www.acronym.org.uk/old/proliferation-challenges/nuclear-weapons-possessors/france/president-sarkozy-speech-france-european-defence-and-nato-march-2009?page=7>.

22. *The Secretary General's Annual Report 2014*. Retrieved from https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/pdf_2015_01/20150130_SG_AnnualReport_2014_en.pdf.

23. *The Secretary General's Annual Report 2015*. Retrieved from https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/pdf_2016_01/20160128_SG_AnnualReport_2015_en.pdf.

24. *The Secretary General's Annual Report 2016*. Retrieved from https://www.nato.int/cps/en/natohq/opinions_142149.htm.

25. *The Secretary General's Annual Report 2017*. Retrieved from https://www.nato.int/cps/en/natohq/opinions_142149.htm.

26. *The Secretary General's Annual Report 2018*. Retrieved from https://www.nato.int/cps/en/natohq/opinions_142149.htm.

27. *Wales Summit Declaration*. Issued by the Heads of State and Government participating in the meeting of the North Atlantic Council in Wales. Retrieved 05.09.2014 from https://www.nato.int/cps/uk/natohq/official_texts_112964.htm?selectedLocale=en.

List of references

1. Bilotskyi S. D. Myrotvorchi operatsii NATO v Pivdenno-Skhidnii Yevropi: mizhnarodno-pravovyi aspekt. Kyiv: Promeni, 2010. 269 p. [in Ukrainian].

2. Shkurko D. (Reporter). (2019, April 18). *Za bud-yakyykh obstavyn vzaiemyny Ukrainy z NATO ne budut politychnoiu «rozminnoi monetoiu»*. *Ukrinform*. Retrieved from <https://www.ukrinform.ua/rubric-polytics/2683526-vadim-pristajko-glava-misii-ukraini-pri-nato.html?fbclid=IwAR2wR8zBvyE5x2U3b2U9Ug7OwOshsH74Vubrt5LldqRBXw3h8kzNVhdofI> [in Ukrainian].

3. Kornilova V. V. *Rozvytok vzaiemyn Ukraina – NATO: tsyvilnyi aspekt spivrobitnytstva: avtoref. dys. ... kand. ist. nauk : 07.00.02*. Kyiv, 2010. 20 p. [in Ukrainian].

4. Navrotskyi V. B. *Osoblyvosti realizatsii suchasnoi stratehichnoi kontseptsii NATO: avtoref. dys. ... kand. polit. nauk: 23.00.04*. Lviv, 2011. 20 p. [in Ukrainian].

5. *Olland pered vizitom v Kiev: «Frantsiya protiv vstupleniya Ukrainy v NATO»*, 05. 02. 2015. *VVS*. Retrieved from http://www.bbc.com/ukrainian/ukraine_in_russian/2015/02/150205_ru_s_hollande_merkel_update [in Russian].

6. Rechysh S. L. *Voienno-politychne spivrobitnytstvo Zbroinykh Syl Ukrainy z NATO (1991 – 2009 rr.): avtoref. dys. ... kand. ist. nauk: 20.02.22. Kyiv, 2012. 18 p. [in Ukrainian].*
7. Tiutiunnyk V. *Natsionalna bezpeka Ukrainy: problemy poshuku yii harantiv. 25.02.2015. Retrieved from <https://cacds.org.ua/?p=2082> [in Ukrainian].*
8. Vlasiuk O. S. [ta in.]. *Ukraina – NATO: Suchasnyi stan vidnosyn ta perspektyvy rozvytku: monohrafiia. Kyiv: Foliant, 2008. 352 p. [in Ukrainian].*
9. Beschasnyi V. M. *Ukraina i NATO: orhany derzhavnoi vlady, sudovoi ta pravookhoronnoi systemy yak providni uchashnyky protsesu yevropeiskoi ta yevroatlantlychnoi intehratsii. Kyiv: Chetverta khvyliia, 2008. 168 p. [in Ukrainian].*
10. Umland A. *Shist stsenariiv maibutnoho Ukrainy, 28.06.2017. Novoe vremia. Retrieved from <https://nv.ua/ukr/opinion/shest-vneshnepoliticheskikh-stsenariiev-budushchego-ukrainy-1393068.html> [in Ukrainian].*
11. Shamshur O., & Kapitonenko M. *Nezruchni dumky na temu zovnishnoi polityky. Dzerkalo tyzhnia. 2014. № 22. Retrieved from <https://dt.ua/international/nezruchni-dumki-na-temu-zovnishnoyi-politiki-.html> [in Ukrainian].*
12. Shamshur O., & Kapitonenko M. *U poshukakh vtrachenoho chasu: problema vyboru stratehii bezpeky Ukrainy. Dzerkalo tyzhnia. 2014. № 40. Retrieved from <https://dt.ua/international/u-poshukah-vtrachenogo-chasu-problema-viboru-strategiyi-bezpeki-ukrayini-.html> [in Ukrainian].*
13. *Brussels Summit Declaration. Retrieved 11.07.2018 from https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_156624.htm?selectedLocale=uk [in English].*
14. *Cyber Coalition helps prepare NATO for today's threats. Retrieved 27.11.2018 from https://www.nato.int/cps/en/natohq/news_160898.htm?selectedLocale=en [in English].*
15. Donahue, P., Delfs, A., & Arkhipov, I. (2014). *Merkel Said to Reject Ukraine NATO Bid as Rousing Tension. Retrieved 24.11.2014 from <https://www.bloomberg.com/news/articles/2014-11-26/merkel-said-to-reject-ukraine-s-nato-bid-over-russian-tensions> [in English].*
16. *Germany steps up to lead NATO high readiness force. Retrieved 01.01.2019 from https://www.nato.int/cps/uk/natohq/news_161796.htm?selectedLocale=en [in English].*
17. *Joint statement of the NATO-Ukraine Commission at the level of Heads of State and Government. Retrieved 09.07.2016 from https://www.nato.int/cps/uk/natohq/official_texts_133173.htm?selectedLocale=en [in English].*
18. Kupchan, C. (2019, March 20). *NATO Is Thriving in Spite of Trump. Foreign Affairs, 98(2). Retrieved from <https://www.foreignaffairs.com/articles/2019-03-20/nato-thriving-spite-trump> [in English].*
19. *Press conference by NATO Secretary General Jens Stoltenberg following the first meeting of the North Atlantic Council in Foreign Ministers' session. Retrieved 04.04.2019 from https://www.nato.int/cps/en/natohq/opinions_165234.htm?selectedLocale=en [in English].*
20. *Relations with Ukraine. Retrieved from https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_37750.htm?selectedLocale=en [in English].*
21. Sarkozy, N. (2009, March 11). *Closing speech at the Conference on «France, European Defence and NATO in the Twenty-first Century». Retrieved from <http://www.acronym.org.uk/old/proliferation-challenges/nuclear-weapons-possessors/france/president-sarkozy-speech-france-european-defence-and-nato-march-2009?page=7> [in English].*
22. *The Secretary General's Annual Report 2014. Retrieved from https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/pdf_2015_01/20150130_SG_AnnualReport_2014_en.pdf [in English].*
23. *The Secretary General's Annual Report 2015. Retrieved from https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/pdf_2016_01/20160128_SG_AnnualReport_2015_en.pdf [in English].*
24. *The Secretary General's Annual Report 2016. Retrieved from https://www.nato.int/cps/en/natohq/opinions_142149.htm [in English].*
25. *The Secretary General's Annual Report 2017. Retrieved from https://www.nato.int/cps/en/natohq/opinions_142149.htm [in English].*
26. *The Secretary General's Annual Report 2018. Retrieved from https://www.nato.int/cps/en/natohq/opinions_142149.htm [in English].*
27. *Wales Summit Declaration. Issued by the Heads of State and Government participating*

Public administration mechanisms

---

in the meeting of the North Atlantic Council in Wales. Retrieved 05.09.2014 from https://www.nato.int/cps/uk/natohq/official_texts_112964.htm?selectedLocale=en [in English].

Oleh Poshedin. NATO adaptation to current challenges and mechanisms of Ukraine's cooperation with the North Atlantic Treaty Organization

The purpose of the article is to describe the changes NATO undergoing in response to the challenges of our time. Today NATO, as a key element of European and Euro-Atlantic security, is adapting to changes in the modern security environment by increasing its readiness and ability to respond to any threat.

Adaptation measures include the components required to ensure that the Alliance can fully address the security challenges it might face. Responsiveness NATO Response Force enhanced by developing force packages that are able to move rapidly and respond to potential challenges and threats. As part of it, was established a Very High Readiness Joint Task Force, a new Allied joint force that deploy within a few days to respond to challenges that arise, particularly at the periphery of NATO's territory. NATO emphasizes, that cyber defence is part of NATO's core task of collective defence. A decision as to when a cyber attack would lead to the invocation of Article 5 would be taken by the North Atlantic Council on a case-by-case basis.

Cooperation with NATO already contributes to the implementation of national security and defense in state policy. At the same time, taking into account that all decision-making in NATO based on consensus, Ukraine's membership in the Alliance quite vague perspective. In such circumstances, in Ukraine you often can hear the idea of announcement of a neutral status. It is worth reminding that non-aligned status did not save Ukraine from Russian aggression. Neutral status will not accomplish it either. All talks about neutrality and the impossibility of Ukraine joining NATO are nothing but manipulations, as well as recognition of the Ukrainian territory as Russian Federation area of influence (this country seeks to sabotage the Euro-Atlantic movement of Ukraine). Think about it, Moldova's Neutrality is enshrined in the country's Constitution since 1994. However, this did not help Moldova to restore its territorial integrity and to force Russia to withdraw its troops and armaments from Transnistria.

Key words: North Atlantic Treaty Organization, mechanisms of Ukraine's cooperation with NATO, neutrality, sovereignty.

Надійшла до редколегії 27.11.19